

עטרת

תפארת

זמן פרישה ממלאכה

ב"ב 6:09

במחיצת רבינו הגדול מרן בעל אילת השחר צוקללה"ה
טור שבעי מהחברותא הגרמ"י שניידר שליט"א

פרשת

כי תבוא

◆◆◆

שנת

תשפ"ד

◆◆◆

גליון 271

הנה "יום - הדין"...

והמשגיח ר' יחזקאל זצ"ל כיבד את ר' אליהו לומר שיחה לפני התלמידים. ור' אליהו הסכים, אבל מאחר שידע שר' יחזקאל בעצמו לא מדבר שמועסיים ברבים בימי הדין, החליט ר' אליהו לומר כמה מילים קצרות בלבד.

וסיפר ר' אליהו אודות מעשה במדינת רוסיה, שדנו אדם "למוות". אותו אדם הגיש עירעור למשפט חוזר, וההחלטה של רוב השופטים היתה "לשנות את הגזר דין" שלו, ולזכות אותו מהחוב. לפתע הבחין השופט, שבאמצע המשפט, אותו נאשם "הוציא מראה ומסרק, והתחיל להסתרק", דבר זה הרגיז מאוד את השופט, עד שעמד ואמר לנאשם שיתכן שהיינו מזכים אותך, אבל "החוצפה הזאת" שהראת כעת בשעת המשפט, כאילו "אין לך שום פחד מבית המשפט" ושופטיו, הרי על זה גופא מגיע לך "עונש מוות", וכך פסק בית הדין שם ברוסיה, וחייבו את הנאשם מוות.

אמר ר' אליהו שגם "אצלנו" העניין כך, יתכן שלגבי עצם הדין יש די מליצי זכות לקבל פסק של זכאי מבית הדין השמימי, אבל כשמגיע שעת המשפט, והאדם "רגוע ושקט" כאילו כל הדבר אינו נוגע לו בכלל, וחי את חיינו בשגרת הכל יום ויום, דבר זה "לבד" יכול ח"ו להביא לכריתת פסק דין ההפוך.

ואז עמד ר' אליהו על רגליו וצעק "מיר דארף דאך געדענקן אז את איז א משפט" צריך לזכור שכעת יש משפט, וירד מהבימה. ומספרים שדברים אלו הותירו רושם כבד מאד בשנה זו. ע"כ.

ואדכרן מילתא, שסיפר רבנו בשם הגאון ר' שמחה זליג זצ"ל מברסק, שבישבת וולוז'ין, נכנס בחור לביהמ"ד ב"יום כפור", בשעה עשר בבוקר, כששערו מסורק... נתן לו הנצי"ב "סטירה" וסילקו מהישיבה.

עניית "אמן יהא שמיי רבא"

בספר חשוקי חמד למרן פוסק הדור הגר"י זילברשטיין שליט"א כתב וז"ל: מרן ראש הישיבה רבם של ישראל בעל איילת השחר אומר, כל הסגולות עלולות להתבטל בגלל הגאווה, כי השי"ת אומר "תועבת ה' כל גבה לב", אבל יש מצוה אחת שהעושה אותה לא מתגאה, והיא עניית אמן, וכוחה גדול מאד, כי הגה"צ ר' אלי לופיאן אמר בשם גדולי עולם שכדאי היה לברא את העולם בשביל "ברוך הוא וברוך שמו" וכל שכן "אמן" שגדול יותר, ויותר גדול איש"ר, וא"כ האומר אמן לא מתגאה והיא ערכה חשובה.

פרשת השבוע - גדר "שומע כעונה"

ואמרת אליו וגו' כי באתי אל הארץ אשר נשבע ה' "לאבותינו" לתת לנו. תן בבכורים (פ"א מ"ד) גר מביא ואינו קורא שאינו יכול לומר אשר נשבעת לאבותינו וכו', וכשהוא בבית הכנסת אומר אלקי אבותיכם.

ובאילת השחר ב"ב (דף פ"א ע"א) על תוד"ה למעוטי, כ' וז"ל: וכשהוא מתפלל בבית הכנסת אומר אלקי אבותיכם חזין מכאן דמה דשומע כעונה אין הביאור דהוי כאומר אותם המילים ממש. דא"כ איך יוצאין, דהא הציבור צריכים לומר אלקי אבותינו, ולא אלקי אבותיכם משמע דמהני להם מה שאומר דהיינו הכונה שיש בזה שזה אלקי אבותם עכ"ל.

והעיתו יידי הגאון הצדיק רבי מרדכי זיו שליט"א מדברי הגרעק"א באו"ח (סי' ר"ט ס"ד) לגבי המחויב לברך ברכת הגומל, שכתב השו"ע דאם בירך אחר ואמר אשר "גמלך" כל טוב וענה אמן יצא. וכ' ע"ה הגרעק"א עיין לעיל סימן ר"ג סעיף ב', [והיינו דשם מבואר דכשיצא בשומע כעונה אין מעכב עניית אמן]. וצ"ל דהכא לא שייך שומע כעונה, דהא הוא צריך לומר בנוסחא אחרת דהיינו שגמלני, אלא דעל ידי אמן דהוא כמו שהוא ג"כ משבח ומודה יצא עכ"ל. הרי דס"ל להגרעק"א דשומע כעונה זה רק על הנוסח כמו שאומר, ולא כדברי אילת השחר.

וראיתי בקונטרס היקר "ארח התורה", שעמד בזה הגאון רבי אהרן אוסטון שליט"א מראשי ישיבת "ארחות תורה", וז"ל ומבואר בדברי הגרע"א דלצאת מדין שומע כעונה היינו דמתייחס אליו אותם המילים ממש, וא"כ לכאורה בש"ץ גר"כ לא יכול להוציא כיון שאומר אלקי אבותיכם וזלא כמשמעות המשנה הג"ל דיכול להוציא בשומע כעונה אע"פ שאומר אלקי אבותיכם. אם לא נימא דכוונת המשנה דחוקא באופן שעונה אמן, דאז מהני אפי' כשא"א להתייחס אותם המילים. ע"כ.

[א"ה, לכא' סברת הגרעק"א היא חזקה באופן זה שהמברך אומר "אשר גמלך", ועונה ע"ה אמן הרי הוא משבח על דבר זה, אבל אין ראי' שכל אמן, זה כאומר את הברכה, בנוסח שצריך השומע לומר, וא"כ צריך תלמוד האין יפרנס הגרעק"א את המשנה וצ"ע.]

חרדת הדין

בשבועות אלו, שמתקרבים לימי הדין, היו מרגישים אצל רבנו את "חרדת הדין", וכמה שלא הי' מראה בחוץ את ה"פלצות" היו הדברים ניכרים היטב, בכל הליכותיו ודבריו.

אלול - בית הלוי

ואמר, שסיפר לו אביו של מרן הגאון רבי משה סולובייצ'יק זצ"ל הגאון רבי ישראל גרשון זצ"ל [בנו הגדול של מרן הגר"ח זצוק"ל], שבמשך ימי האלו, היה מונח על שולחנו של הבית הלוי, "ספרי קבלה".

והסביר רבנו, שהיה לומד ספרי קבלה כדי לעורר את עצמו "ביראת שמים". והעדיף את זה על פני לימוד גמרא, כי בלימוד גמרא עסוקים כל הזמן עם הרמאי... ובלימוד הנסתר מדברים כל הזמן "על הקב"ה כביכול", ומתעורר בזה האדם יותר ליראה.

סאיז דאך באלט ראש השנה...

והי' דורש לשמור על "רצינות" לקראת יום הדין. עד כדי כך, שפעם ישב אצל רבינו ר"כ אחד, והעלה נידון הלכתי מסוים, על הנהגת רבנו, ובתוך הדברים אמר רעיון שאצל רבנו "לדרגתו הגדולה", הדברים שונים... ומיד היסה אותו רבינו, באמרו סאיז דאך באלט ראש השנה, וואס מאכסטע ליצנות? - פי' הרי עוד כמה ימים ראש השנה ולמה אתה עושה ליצנות?

קאיז נישט פשוט...

ופעם ראינוהו יושב ושותק "שתיקה ממושכת", ולפתע התחיל לומר "קאיז נישט פשוט... עס קומט באלט א ראש השנה, א יום כ'פור... קאיז נישט פשוט...". פי' זה לא פשוט, עוד מעט מגיע ראש השנה, יום כיפור... זה לא פשוט...

מעשה "נורא"

וזימן ה' לידי לראות בקונטרס "הנפלא" אלול במחיצת המשגיח, מרן ר' יחזקאל לוינשטיין זצוק"ל, [שיצא לאור לאחרונה], התעוררות עצומה ממרן הגה"צ ר' אלי לופין זצוק"ל, וראיתי לזכות בו את הרבים.

וכך כתב שם, [הועתק מספר "אהל משה" להגאון רבי משה יוסף שיינרמן שליט"א], פעם אחת הגיע ר' אליהו לפוניבז' בימי הדין,

סגולת "התורה"

לפני הרבה שנים, סיפר א' מהעוסקים בצרכי צבור, שיש לו "שונאים" שרודפים אותו. אמר לו רבנו, תלמד כל יום "שלוש שעות תורה", והם יעזבו אותך.

ובס"ד בימים אלו, האיר ה' עיני, לשון זוה"ק מפורש, [הובא בחוברת "ותן חלקנו"], וז"ל הזה"ק, כמה חביבא אורייתא קמי קב"ה, דהא בכל אתר דכל מילי דאורייתא אשתמעו, קב"ה וכל חילא דיליה כולוה צייתין למילוליה, וקב"ה אתי לדיירא עמיה, דהא הוא דכתיב בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתיך, ולא עוד אלא "דשנאו נפלין קמיה" והא אוקמוה, ע"כ. [א"ה, ומסתבר שזוהי סגולה ג"כ כנגד "המקטרגים" ביום הדין].

הפונגי' ער רב

כאשר ביום שני "כ' אלול" היארציט של מרן הרב מפוניבז' זצוק"ל, ויש הרבה להארך, אך קצרה היריעה... ונזכיר מה ששאלו את רבינו מה המעלה "המיוחדת" של בני ברק, והשיב "מפני שהעמידו אותה החזו"א, הסטייפלר, והרב מפוניבז'".

וכן נזכיר דבר הלכה משמו, שנוגע לראש השנה. וכך אמר רבנו, בכל תפוצות ישראל "הקפידו מאד" שלא לטעום כלום קודם התקיעות, ואף אם יסיימו מוסף אחרי חצות, לא טעמו כלום, [רק מיד אחרי מוסף יש "להזדרז לאכול" שלא להתענות שלא לצורך], ועכשיו נפרץ הדבר, היות ומאריכים מאד בתפילות, ממילא מקלין עצמם לטעום קודם מוסף.

והרב מפוניבז' זצ"ל אמר שהי' "מבטל את הקידוש" שעושין לפני תקיעות, רק היות שבאים להתפלל בישיבה גם ילדים מבתי אבות, שהם "יתומים עניים" אינו רוצה לבטל.

ומיותר להזכיר, שרבנו "לא הי' עושה קידוש", ושנים רבות עד שהי' חוזר ממוסף ותקיעות משיבתו הק' "גאון יעקב", באזור "שתים וחצי", לא טעם כלום! גם בלי שישתה משהו לפנות בוקר. [א"ה, קשה לחשוב את המרחק "הענק" ... היכן אנחנו].

"האר"ת" פגיס

בעמדנו סמוך ונראה ליום הדין, יש לנו לחזור, על מה שהי' אומר רבנו כסדר, שהדבר "הנורא" שגורם ח"ו "הסתר פנים" זה נושא "הצניעות", כפי שקראנו השבוע את הפסוק, שהי' מדגיש רבנו, שאין עוד פעם "בכל התורה" משפט נורא כזה "ושב מאחריך" רח"ל, רק על ענין הצניעות.

והרבה "כוחות אדירים" השקיע רבנו בנושא זה, הן במשאות חיזוק, הן במכתבים, והן באסיפות ראשי ישיבות ורבנים, והי' אומר ש"כל הצרות" רח"ל, באות מחמת חוסר צניעות.

[ופעם אמר לי, שא' מהדברים שגורמים רח"ל "קיצור ימים ושנים", זה מחמת התנהגות שאינה ראוי... בימים שבין האירוסין לחתונה, ואינו יכול לפרט יותר].

ובשנה אחת "טרח לארגן" כינוס חיזוק על צניעות, לכלל האברכים בב"ב, "ימים ספורים לפני ראש השנה", כי אמר שזה הזמן לחזק דבר זה. ודברו שם גדולי ישראל זצוק"ל, וכשראה שנתאחר הזמן, נמנע מלדרוש בעצמו. אמנם אח"כ כשהוצאנו קונטרס מהדברים שנאמרו בכנס, כתב מכתב מיוחד לקונטרס - כהשלמה, והנה המכתב.

בס"ד לכלל שומרי תורה ומצות, הנה ידוע שיש ירידת הדורות לא רק בחלק הרחוניות שכ"כ ירד בדורות האחרונים, אלא גם הבושה ירד עד כדי כך שמה שפעם זה הי' בושה היום זה להיפך ההצנע לכת נהפך לבושה.

וכל א' מצווה ועומד שבני ביתו יתנהגו בצניעות, זה כולל גם במלבושים ובכל ענינים, והבא לטהר מסייעין אותו.

ועכשיו שמתקרב הימים הנוראים זה יהי' זכות גדול ע"י שנשתפר בענין זה, ונזכה לכו"ח טובה בספצ"ג לאלתר לחיים טובים ולשלום.

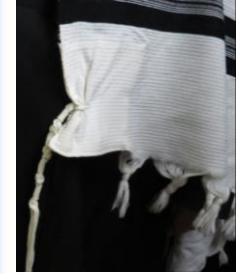
"שיחו בנפלאותיו"

אחרי שמשמים נתנו בלבי לכתוב דברים ממרן הגה"צ ר' אלי' לופיאן זצ"ל, ראיתי בלות, שהיארציט שלו חל "ביום שני הקרוב" כ' אלול, והרגשתי האין "יד מכוונת" מלמעלה, הכל!

ובחודש תמוז תשע"ד, לרגל המצב שהי' אז, ראה לנון לחזק כמה דברים, ומהם "ענין הצניעות", וכתב את המכתב דלהלן. בס"ד לרגלי המצב הקשה השורר בארצנו הקדושה, אבקש מבני ישראל להרבות בתפילה עבור אחינו בני ישראל שצריכים רחמים גדולים, עת צרה היא ליעקב וממנה יושע. ולהתחזק בשמירת שבת כהלכתה, ובשמירת דיבורים האסורים, ולשמור גדרי הצניעות כדכתיב ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך. ונזכה לרחמים גדולים.

נוסף על הקרן

כאשר ביקשוני לדעת הנהגת רבנו באופן קשירת הציצית ב"טלית גדול", אביא בעז"ה מה שלימדני רבנו.

ואקדים, בשו"ע (סי' י"א סעיף ט"ו) כתב שצריך לדקדק שיתלה הציציות באופן שתהא "נוטפת על הקרן" פי' שהי' תלוי על הקרן, ולא כלפי קרקע, [ראה תמונה א].

ובביאור הלכה זן בשם האחרונים לענין ציצית העליונים ב"טלית גדול", שאם יעשה אותם לאורך הטלית, לא יהיו נוטפות על הקרן, אלא יהיו תלויים כלפי קרקע. [תמונה ב].

ב] ולכן למעשה הסכימו שיותר טוב ששנים העליונים יעשו "ברוחב" הטלית ולא בארכו ע"ש.

אמנם רבנו נהג לתלותם "באורך הבגד", ואמר שכן הוא דעת החזו"א, [וראה בספרו (או"ח סי' ג' סק"א)], ע"ש.

ופעם אחת רצה להסביר במוחש את דברי החזו"א, ולקח בשביל זה את הטלית

ולבשו באופן שמופיע בתמונה ג', והסביר כך.

דאמנם "כשמקפלים" את החלקים הקדמיים על הכתף, כדרך שעושים בזמן תפילה, נמצא שאם עושה "לאורך הטלית" הכנף תלוי כלפי קרקע, [כבתמונה ב].

אבל דעת החזו"א שמת"חסים לפי "הלבישה" על גופן, בלי לקפל את הקצוות, [וכבתמונה ג], ואז כשעושה "לאורך הטלית" דוקא אז הם נוטפות על הקרן.

וכל זה

בנוגע לציציות שמלפניו, אבל מאחוריו, אין שאלה, ולכו"ע תולין לרוחב הטלית [כבתמונה ד] דנוטפות שפיר.

"אוהבים דבריה" - שקית אשפה "חדשה"

העיר רבנו, בנוגע לשקיות "אשפה", דכשלוקח שקית חדשה, ונותן לתוכה פסולת, הרי מבטל כלי מהיכנו, דנעשית בסיס למוקצה.

ואמר דמעיקר הדין, כיון שמועדת לכך, שרי, ומ"מ עדיף שכבר יניח בתוכה מעש"ק, איזה פסולת, דכבר מבטלה מבעוד יום.

דרך אגב, מצוי בשקיות שהם דבוקות יחד, ע"י חום החיתוך וכדו', ואסור להפריץ בשבת, משום "מכה בפטיש", וזה קורה גם בחבילות שכתוב עליהן "מיוחד לשבת", לכן ראוי להכין כמה שקיות מבעוד, גם מצד זה.

והלאי שנזכה "לאלמלא שמרו ישראל שתי שבתות", עד ראש השנה, "מיד וגאלין".

לתרומות להפצת הגליון השבועי וכן לקבלת הגליון ניתן לפנות למס' 055-7600953 וכן בקול הלשון ובדרשו או למייל לאורו נלך s31626532@gmail.com וכן ניתן להשיג את הגליון מודפס ברש"י 14 קומה ב' ליד הדלת

לתועלת הרבים ניתן להאזין לדברים על פרשת השבוע מרבינו הגדול מרן בעל אילת השחר זצוקללה"ה, ע"י יבדלה"ט החברותא שליט"א כמידי עש"ק בקו אילת השחר שמספרו 0799-555-555 שלווחה 6.